

**Проблемы дефицита железа у женщин
в разные периоды жизни**

*Материалы научно-практической конференции с
международным участием посвященной юбилею
д.м.н, профессора Ю.К Джаббаровоу.*

Ташкент 15.01.2024

**ПРОБЛЕМЫ ДЕФИЦИТА ЖЕЛЕЗА У
ЖЕНЩИН В РАЗНЫЕ ПЕРИОДЫ ЖИЗНИ**

*Материалы научно-практической конференции с
международным участием, посвященной юбилею
д.м.н., профессора Ю.К. Джаббарово*

Сборник Тезисов

Ташкент 15.01.2024 г.

darajasi kamaydi, bu hayz davrining buzilganligini ko'rsatadi. Sinexia ham embrion implantatsiyasini buzadi. Endometriy poliplari bo'lgan II guruhdagi ayollar I guruhdagi ayollarga qaraganda muvaffaqiyatli implantatsiyaning past darajasi (75%) ko'rsatadi. Poliplar, shuningdek, spermatazoid o'tishiga xalaqit beradigan endometriy tuzulishida o'zgarishlarga olib keladi.

GPPJ bilan III guruhda ayollarning 80 % bepustlikni boshdan kechirgan. Gistologik tahlillar oddiy endometriyning tuzilishidagi o'zgarishlarni ko'rsatdi, bu esa hayz davrining buzilishiga va mumkin bo'lgan anovulyatsiyaga olib keldi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari reproduktiv yoshdagi ayollarda bepustlikning rivojlanishida endometriyal patologiyalarning muhim rolini tasdiqlaydi. Bachadon bo'shlig'ining sinexiyasi 65%, endometriy poliplari 75% va GPPJ 85% hollarda endometriyning anatomiyasi va funksiyasida turli xil buzilishlarni keltirib chiqarishi mumkin, bu esa homiladorlik bo'lish jarayonini murakkablashtiradi.

KECH REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLAR BEPUSHTLIGINI DAVOLASHDA LAPAROSKOPIK JARROXLIKNING O'RNI

Burxonova S.B., Gafurova E.O., Shukurov F.I.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Dolzarbli. Tuxumdonlar xavfsiz o'sma kasalliklari ayollar bepustligi strukturasida yetakchi o'rinni egallaydi. So'nggi ma'lumotlarga ko'ra, ular ayollar bepustligining har uchinchi holatida kuzatilib 20-22% ni tashkil etadi. Zamonaviy ginekologiyada laparoskopik jarrohlik yetakchi o'rinlardan birini egallaydi. So'nggi yillarda kech reproduktiv yoshdagi ayollar tuxumdonlari xavfsiz o'sma kasalliklarida laparoskopik jarroxlik aralashuvlari keng qo'llanilib kelmoqda.

Bugunga qadar tuxumdonlar xavfsiz o'sma kasalligi bilan bog'liq bepust ayollarda laparoskopik jarroxlik amaliyotining fertillikni tiklashda o'rini o'rganishga qaratilgan tadqiqotlar juda kam, borlari ham mazkur mavzuni to'liq yoritib bermagan.

Tadqiqotning maqsadi kech reproduktiv yoshdagi ayollarda tuxumdonlar xavfsiz o'sma kasalliklari bilan bog'liq bepustlini davolashda laparoskopik jarroxlikning o'rini o'rganishdan iborat bo'ldi.

Material va tadqiqot usullari. Tadqiqotga tuxumdonlarida xavfsiz o'sma kasalliklari sababli laparoskopik jarroxlik amaliyotini o'tkazgan 80 nafar kech reproduktiv yoshdagi ayollar kiritildi. Ulardan 60 (75%) nafar ayollar (1-gurux) birlamchi bepustligi sababli va 20 (25%) nafar (2-gurux), ikkilamchi bepustligi sababli laparoskopik jarroxlik amaliyoti qo'llanilgan ayollar tashkil etdi. Barcha ayollarda klinik-laborator, gormonal, transvaginal ultratovush tekshiruv tadqiqotlari o'tkazildi. Laparoskopiya «Karl Storz» endoskopik qurilmasida o'tkazildi. Laparoskopik jarroxlik amaliyotini bajarish jarayonida

tuxumdonlarlan olingan biopsiya materiallari gistomorfologik tadqiqot uchun jo'natildi.

Natijalar va ularning muxokamasi. Tadqiqot natijalariga ko'ra 1-guruhdagi ayollarda gormonal profil va tuxumdonlar zahirasining ko'rsatkichlari laparoskopik jarroxlikdan oldin barcha ayollarda bu ko'rsatkichlar normal chegaralarda bo'lganligini ko'rsatdi. Jarroxlikdan uch oy o'tgach, barcha bemorlarga tuxumdonlar funksiyasining keskin pasayganligini tufayli gipergonadotropik gipogonadizm tashxisi qo'yilgan. Biz bu holatni laparoskopik jarroxlikda mono- va bipolyar koagulyatoridan foydalanish bilan bog'laymiz. Shu munosabat bilan biz tuxumdonlarda laparoskopik jarroxlikni o'tkazish paytida argon plazmali koagulyatorlan foydalandik.

Shu bilan birga, 2-guruh ayollarida gormonal profilning o'rtacha qiymatlari va tuxumdonlar zahirasining ko'rsatkichlari jarroxlikdan keyin barcha ayollarda bu ko'rsatkichlar normal ko'rsatkichlar darajasida ekanligini ko'rsatdi.

Olingan natijalar yana bir bor shuni tasdiqladiki, tuxumdonlar xavfsiz o'sma kasalliklari mavjud kech reproduktiv yoshdagi ayollarda tuxumdonlarda har qanday laparoskopik jarrohlik amaliyoti mazkur kasalliklar bilan bog'liq bepushtlik salmog'ini 2.1 baravarga kamayishiga fertillikni tiklanishini 2.2 baravarga oshiradi.

Xulosa. Kech reproduktiv yoshdagi ayollarda tuxumdon xavfsiz o'sma kasalliklari bilan bog'liq bepushtlikni davolashda laparoskopik jarroxlikni qo'llash ularda bepushtlik salmog'ini 2.1 baravarga kamayishiga va fertillikni 2.2 baravarga ortishiga olib kelib yuqori samarador jarroxlik usuli ekanligini tasdiqladi.

ХОРАЗМ ХАЛҚ ВА ИЛМИЙ ТАБОБАТИДАГИ ДОРИВОР ГИЁҲЛАРИ

Джаббарова Ю.К., Каримова Г. А., Мирзаахмедова К.Т.

Тошкент педиатрия тиббиёт институти, Ўзбекистон Республикаси

Мавзунинг долзаблиги. Бу мақолада шифокорларга ва доривор гиёҳларга кизикувчиларга Хоразм иклимида экиб ўстириш, улар ёрдамида беморларни даволаш мақсадида ишлатиш учун шу иклимга мослатиштирилган 14 ўсимлик хақида тўхталиб ўтилди. Бу ўсимликлар hozirgi кунда Давлат фармакопеясига киритилган бўлиб, улар илмий тиббиётда самарали ишлатмоқда. Хоразмда ташкил қилинган Маъмун академиясида кўп олимлар ижод қилган. Шулардан Абу Али ибн Сино, Абу Райхон Беруни, Исмоил Журжоний, Умар Чагминий ўзлари ёзган тиббий асарларида ўлка халқ таботатини юқори поғонага кўтарилган.

Мақсад: Маҳаллий доривор ўсимликлардан халқ таботатида ва тиббиёт ходимлари кенг фойдаланишини кенгайтириш учун.

б
ю
кў
ба
зот
бал
Зуб
ёки
турп
Шун
кетип
мева:
дори
кўллан
кўчиру
солиб
топадил
бачадон
хамда м
чайиш
тайёрлан
тошларни
хайдовчи
экстракт
ишлатилад
касаликлар
бўлганида
Қалампиря
баргидан оли
даволашда
кўлланилади.
аптечная), т
высокий), к
воситалар хар

tuxumdonlarlan olingan biopsiya materiallari gistomorfologik tadqiqot uchun jo'natildi.

Natijalar va ularning muxokamasi. Tadqiqot natijalariga ko'ra 1-guruhdagi ayollarda gormonal profil va tuxumdonlar zahirasining ko'rsatkichlari laparoskopik jarroxlikdan oldin barcha ayollarda bu ko'rsatkichlar normal chegaralarda bo'lganligini ko'rsatdi. Jarroxlikdan uch oy o'tgach, barcha bemorlarga tuxumdonlar funksiyasining keskin pasayganligini tufayli gipergonadotropik gipogonadizm tashxisi qo'yilgan. Biz bu holatni laparoskopik jarroxlikda mono- va bipolyar koagulyatoridan foydalanish bilan bog'laymiz. Shu munosabat bilan biz tuxumdonlarda laparoskopik jarroxlikni o'tkazish paytida argon plazmali koagulyatorlan foydalandik.

Shu bilan birga, 2-guruh ayollarida gormonal profilning o'rtacha qiymatlari va tuxumdonlar zahirasining ko'rsatkichlari jarroxlikdan keyin barcha ayollarda bu ko'rsatkichlar normal ko'rsatkichlar darajasida ekanligini ko'rsatdi.

Olingan natijalar yana bir bor shuni tasdiqladiki, tuxumdonlar xavfsiz o'sma kasalliklari mavjud kech reproduktiv yoshdagi ayollarda tuxumdonlarda har qanday laparoskopik jarrohlik amaliyoti mazkur kasalliklar bilan bog'liq bepushtlik salmog'ini 2.1 baravarga kamayishiga fertillikni tiklanishini 2.2 baravarga oshiradi.

Xulosa. Kech reproduktiv yoshdagi ayollarda tuxumdon xavfsiz o'sma kasalliklari bilan bog'liq bepushtlikni davolashda laparoskopik jarroxlikni qo'llash ularda bepushtlik salmog'ini 2.1 baravarga kamayishiga va fertillikni 2.2 baravarga ortishiga olib kelib yuqori samarador jarroxlik usuli ekanligini tasdiqladi.

ХОРАЗМ ХАЛҚ ВА ИЛМИЙ ТАБОБАТИДАГИ ДОРИВОР ГИЁҲЛАРИ

Джаббарова Ю.К., Каримова Г. А., Мирзаахмедова К.Т.

Тошкент педиатрия тиббиёт институти, Ўзбекистон Республикаси

Мавзунинг долзаблиги. Бу маколада шифокорларга ва доривор гиёҳларга кизикувчиларга Хоразм иклимида экиб ўстириш, улар ёрдамида беморларни даволаш мақсадида ишлатиш учун шу иклимга мослатиштирилган 14 ўсимлик хақида тўхталиб ўтилди. Бу ўсимликлар hozirgi кунда Давлат фармакопеясига киритилган бўлиб, улар илмий тиббиётда самарали ишлатмоқда. Хоразмда ташкил қилинган Маъмун академиясида кўп олимлар ижод қилган. Шулардан Абу Али ибн Сино, Абу Райхон Беруни, Исмоил Журжоний, Умар Чагминий ўзлари ёзган тиббий асарларида ўлка халқ табобатини юқори поғонага кўтарилган.

Мақсад: Маҳалий доривор ўсимликлардан халқ табобатида ва тиббиёт ходимлари кенг фойдаланишини кенгайтириш учун.

COVID-19 COURSE IN PREGNANT DELIVERY FOR MOTHER AND FETUS MEMBRANES AS A RISK FACTORS PATHOLOGIES

U.S. Ismoilova Sh. T.¹
I. I. Ibratova I. I.²

UP SINDROMI: IKKITA

QIDA BITISHMA RI TUZILISHI.

QIDA TEMIR ARI VA BARTARAF

VA TUG'RUQNING

MAVJUD RA OLMASLIK ASI

ZOLAR MIYATI

PROFESSIONAL SPORTNING O'SMIR QIZLAR HAYZ FUNKSIYASIGA TA'SIRI Yakubboyeva Shahnoza Umidovna ¹ Ibratova Fazilat Abduraxim qizi ² Sobirova Mohichehra Rasuljonovna ³	32
ENDOMETRIY PATOLOGIYASI BILAN BOG'LIQ BEPUSHT AYOLLARNI DAVOLASHDA GISTEROSKOPIYANING O'RNINI Sh.O.Sharipova., N.Yu.Gaipova., F.I.Shukurov	34
YALLIG'LANISH GENEZLI BEPUSHTLIGI BO'LGAN AYOLLARDA TEMIR TANQISLIGINI KELIB CHIQUISH SABABLARI VA BARTARAF ETISH YO'LLARI. U.U.Abdiyeva	35
HOMILADORLIKDA COVID-19 INFEKSIYASI O'TKAZGAN AYOLLARDA TUG'RUQNING KECHISHI VA CHAQALOQ HOLATINI BAHOLASH Abdukomilova M. I. ¹ , Ilmiy rahbar. T.f.d. prof. Najmutdinova D. K. ¹	36
BACHADON BO'YNIDA O'TKAZILGAN AMALIYOTLARDAN KEYIN AYOLLARNING REPRODUKTIV FUNKSIYASIDA BO'LADIGAN O'ZGARISHLAR. Abdullayeva M.R. Raximboyeva M.Sh.	37
BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA DIFFERENSIALLSHMAGAN DISPLAZIYASI MAVJUD HOMILADORLARDA HOMILADORLIK VA TUG'RUQ ASORATLARI Bektemirova B.B. ¹ , Saidjalilova D.D. ¹	39
TUXUMDONLAR POLIKISTOZ SINDROMI SABABLI LAPAROSKOPIK JARROXLIK AMALIYOTINI O'TKAZGAN AYOLLARDA GORMONAL DISFUNKSIYANI DAVOLASHDA YANGICHA YONDASHUV Islamova I.I., Abraeva N.N., Shukurov F.I.	40
NAY-PERITONEAL BEPUSHTLIKNING ZAMONAVIY TAHLILI Choriyeva G.Z. ¹ , Sheraliyeva D. ¹	42
PAST TUXUMDON ZAHIRALI KECH REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLARDA FERTILLIKNI TIKLASHDA INNOVATSION USUL Axmedjanova X.Z., Olimova K.J., Shukurov F.I.	43
REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLARDA BEPULSIZLIK RIVOJLANISHIDA ENDOMETRIY PATOLOGIYALARNING O'RNINI Axmedov I.A., Tulametova Sh.A.	44
KECH REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLAR BEPUSHTLIGINI DAVOLASHDA LAPAROSKOPIK JARROXLIKNING O'RNINI Burxonova S.B., Gafurova E.O., Shukurov F.I.	45

19 COURSE IN PREGNANT
DELIVERY FOR MOTHER AND
24. Jomolova Sh. T.¹
ON MEMBRANES AS A RISK
FACTORS PATHOLOGIES
25. I.I.¹
ING RIVOJLANISHING

P SINDROMI: IKKITA

DA BITISHMA
TUZILISHI.

DA TEMIR
ARI VA BARTARAF

VA TUG'RUQNING

MAVJUD
ARA OLMASLIK
JASI

A'ZOLAR

AMVIAT

ASI

3

PROFESSIONAL SPORTNING O'SMIR QIZLAR HAYZ FUNKSIYASIGA TA'SIRI Yakubboyeva Shahnoza Umidovna ¹ Isroilova Fazilat Abduraxim qizi ² Sobirova Mohichehra Rasuljonovna ³	32
ENDOMETRIY PATOLOGIYASI BILAN BOG'LIQ BEPUSHT AYOLLARNI DAVOLASHDA GISTEROSKOPIYANING O'RNI Sh.O.Sharipova., N.Yu.Gaipova., F.I.Shukurov	34
YALLIG'LANISH GENEZLI BEPUSHTLIGI BO'LGAN AYOLLARDA TEMIR TANQISLIGINI KELIB CHIQISH SABABLARI VA BARTARAF ETISH YO'LLARI. U.U.Abdiveva	35
HOMILADORLIKDA COVID-19 INFEKSIYASI O'TKAZGAN AYOLLARDA TUG'RUQNING KECHISHI VA CHAQALOQ HOLATINI BAHOLASH Abdukomilova M. I. ¹ , Ilmiy rahbar. T.f.d. prof. Najmutdinova D. K. ¹	36
BACHADON BO'YNIDA O'TKAZILGAN AMALIYOTLARDAN KEYIN AYOLLARNING REPRODUKTIV FUNKSIYASIDA BO'LADIGAN O'ZGARISHLAR. Abdullayeva M.R. Raximboyeva M.Sh.	37
BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA DIFFERENSIALLSHMAGAN DISPLAZIYASI MAVJUD HOMILADORLARDA HOMILADORLIK VA TUG'RUQ ASORATLARI Bektemirova B.B. ¹ , Saidjalilova D.D. ¹	39
TUXUMDONLAR POLIKISTOZ SINDROMI SABABLI LAPAROSKOPIK JARROXLIK AMALIYOTINI O'TKAZGAN AYOLLARDA GORMONAL DISFUNKSIYANI DAVOLASHDA YANGICHA YONDASHUV Islamova I.I., Abraeva N.N., Shukurov F.I.	40
NAY-PERITONEAL BEPUSHTLIKNING ZAMONAVIY TAHLILI Choriyeva G.Z. ¹ , Sheraliyeva D. ¹	42
PAST TUXUMDON ZAHIRALI KECH REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLARDA FERTILLIKNI TIKLASHDA INNOVATSION USUL Axmedjanova X.Z., Olimova K.J., Shukurov F.I.	43
REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLARDA BEPULSIZLIK RIVOJLANISHIDA ENDOMETIY PATOLOGIYALARNING O'RNI Axmedov I.A., Tulametova Sh.A.	44
KECH REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLAR BEPUSHTLIGINI DAVOLASHDA LAPAROSKOPIK JARROXLIKNING O'RNI Burxonova S.B., Gafurova E.O., Shukurov F.I.	45

PROFESSIONAL SPORTNING O'SMIR QIZLAR HAYZ FUNKSIYASIGA TA'SIRI Yakubboyeva Shahnoza Umidovna ¹ Isroilova Fazilat Abduraxim qizi ² Sobirova Mohichehra Rasuljonovna ³	32
ENDOMETRIY PATOLOGIYASI BILAN BOG'LIQ BEPUSHT AYOLLARNI DAVOLASHDA GISTEROSKOPIYANING O'RNI Sh.O.Sharipova., N.Yu.Gaipova., F.I.Shukurov	34
YALLIG'LANISH GENEZLI BEPUSHTLIGI BO'LGAN AYOLLARDA TEMIR TANQISLIGINI KELIB CHIQISH SABABLARI VA BARTARAF ETISH YO'LLARI. <i>U.U.Abdiyeva</i>	35
HOMILADORLIKDA COVID-19 INFEKSIYASI O'TKAZGAN AYOLLARDA TUG'RUQNING KECHISHI VA CHAQALOQ HOLATINI BAHOLASH Abdukamilova M. I. ¹ , Ilmiy rahbar. T.f.d. prof. Najmutdinova D. K. ¹	36
BACHADON BO'YNIDA O'TKAZILGAN AMALIYOTLARDAN KEYIN AYOLLARNING REPRODUKTIV FUNKSIYASIDA BO'LADIGAN O'ZGARISHLAR. Abdullayeva M.R. Raximboyeva M.Sh.	37
BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA DIFFERENSIALLSHMAGAN DISPLAZIYASI MAVJUD HOMILADORLARDA HOMILADORLIK VA TUG'RUQ ASORATLARI Bektemirova B.B. ¹ , Saidjalilova D.D. ¹	39
TUXUMDONLAR POLIKISTOZ SINDROMI SABABLI LAPAROSKOPIK JARROXLIK AMALIYOTINI O'TKAZGAN AYOLLARDA GORMONAL DISFUNKSIYANI DAVOLASHDA YANGICHA YONDASHUV Islamova I.I., Abraeva N.N., Shukurov F.I.	40
NAY-PERITONEAL BEPUSHTLIKNING ZAMONAVIY TAHLILI Choriyeva G.Z. ¹ , Sheraliyeva D. ¹	42
PAST TUXUMDON ZAHIRALI KECH REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLARDA FERTILLIKNI TIKLASHDA INNOVATSION USUL Axmedjanova X.Z., Olimova K.J., Shukurov F.I.	43
REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLARDA BEPULSIZLIK RIVOJLANISHIDA ENDOMETIY PATOLOGIYALARNING O'RNI Axmedov I.A., Tulametova Sh.A.	44
KECH REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLAR BEPUSHTLIGINI DAVOLASHDA LAPAROSKOPIK JARROXLIKNING O'RNI Burxonova S.B., Gafurova E.O., Shukurov F.I.	45